

УДК 338

Олійчук Т.Ю., Малиута Л.Я.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ LEAN MANAGEMENT ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В ЛОГІСТИЦІ

Oliichuk T., Maliuta L.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

USING EUROPEAN LEAN MANAGEMENT PRINCIPLES FOR COST MANAGEMENT IN LOGISTICS

У сучасних умовах конкуренції та швидких змін бізнес-середовища питання оптимізації витрат стає вирішальним фактором для успішного функціонування підприємств. Особливо це стосується логістики, яка є важливою складовою бізнес-процесів, пов'язаних із транспортуванням, складуванням та управлінням запасами. Європейські підприємства дедалі частіше впроваджують принципи Lean Management для зниження витрат та підвищення ефективності логістичних операцій.

Lean Management, основою якого є усунення втрат та постійне покращення процесів, надає підприємствам можливість досягти високих результатів у скороченні витрат і покращенні якості обслуговування. Цей підхід, як відомо, виник у 20 столітті на основі виробничої системи Toyota (TPS) і пізніше був адаптований до інших галузей, включаючи логістику. Основною метою Lean є максимізація цінності для клієнта при одночасному мінімальному використанні ресурсів.

Одним із головних завдань Lean в транспортній логістиці є зменшення витрат на транспортування та скорочення часу на доставку. Це досягається через усунення непотрібних транспортних операцій, оптимізацію маршрутів та використання більш екологічних і економічних транспортних засобів. Оптимізація складування вимагає ефективного використання складських площ, скорочення часу на обробку замовлень, а також мінімізації зайвих запасів.

Проведені дослідження показали, що Lean Management отримав широке поширення в Європі завдяки його ефективності в управлінні виробничими та логістичними процесами. Однак європейський підхід до Lean має деякі відмінності від оригінального японського, оскільки адаптований до специфіки європейського ринку та нормативних вимог, зокрема:

1. Європейські компанії, працюючи в умовах жорсткого екологічного та соціального регулювання, інтегрують Lean Management не лише для економії ресурсів, але й для зменшення екологічного сліду та підвищення соціальної відповідальності. Наприклад, під час оптимізації логістичних процесів в ЄС акцентується увага на екологічність, що додає додатковий вимір до класичних Lean підходів.

2. Європейські підприємства активно впроваджують інноваційні рішення. До прикладу, автоматизація та цифрові платформи дозволяють знизити витрати та підвищити швидкість і гнучкість логістичних операцій.

3. Lean Management у логістиці спрямований на усунення втрат, оптимізацію операцій і скорочення витрат. Важливим аспектом є виявлення "вузьких місць" у логістичному ланцюгу та застосування інструментів Lean для підвищення ефективності.

Саме тому для успішного впровадження Lean Management у логістиці європейські логістичні компанії використовують комплекс інструментів та підходів:

1. Just-in-Time: дозволяє доставляти продукцію точно в момент її необхідності, що знижує витрати на зберігання запасів та скорочує ризики втрат, пов'язаних із надмірним накопиченням товарів.

2. Kanban: допомагає контролювати кількість продукції на всіх етапах логістичного ланцюга. Вона забезпечує плавне пересування товарів без зайвих затримок і втрат.

3. Kaizen: допомагає виявляти та усувати неефективні елементи у логістиці, тим самим дозволяє регулярно знаходити нові способи зниження витрат і підвищення ефективності.

4. Система організації робочого простору 5S: покращує ефективність логістичних процесів за рахунок впорядкування, сортування та стандартизації всіх аспектів складування і транспортування.

Впровадження Lean Management у логістичні операції вже давно демонструє свою ефективність на практиці. До прикладу, компанія Amazon, один із найбільших світових гравців у сфері електронної комерції, впровадила роботизовані системи обробки, сортування та переміщення товарів на складах, що дозволило їй значно скоротити витрати на робочу силу та підвищити швидкість виконання замовлень. Компанія активно використовує Kanban для прогнозування попиту та значного зниження зайвих запасів, забезпечуючи при цьому наявність достатньої кількості товарів для задоволення попиту, але уникнення перевиробництва.

Резюмуючи вищевикладене, хотілося б ще раз наголосити на необхідності та важливості впровадження даних принципів та інструментів для покращення діяльності сучасного підприємства, а особливо зробити акцент на тому, аби українські компанії, вивчаючи закордонний досвід, постійно удосконалювались, розвивались та виходили на світовий ринок. Перспективи впровадження принципів Lean Management в Україні є обнадійливими, особливо з огляду на інтеграцію країни в європейський ринок та необхідність відповідати міжнародним стандартам.

Список використаних джерел:

1. Малюта Л.Я. Логістика (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота, словник термінів, тести) : Електронний ресурс. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php/ID:1304>
2. Малюта Л.Я., Пастущин О.М. Кайзен-костинг як інноваційна концепція управління витратами промислових підприємств. Матеріали VI Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів. *Актуальні задачі сучасних технологій* (м. Тернопіль, 18 листопада 2017). Тернопіль: ТНТУ, 2017. С.194-195.
3. Малюта Л., Грицишин В. Цифрова логістика як інструмент трансформації економіки. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції „*Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах*“ (м. Тернопіль, 05 листопада 2021). Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2021. С.178-181.
4. Балусhevський К., Малюта Л., Яковчук Б. Перспективні напрями розвитку логістики України. Матеріали XI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г. Чумаченка (м.Тернопіль, 26 травня 2023 року). Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2023. С.71-74.
5. Droste A. Lean thinking, banish waste and create wealth in your corporation. *Action Learning: Research and Practice*. 2007. Vol. 4, no. 1. P. 105–106. URL: <https://doi.org/10.1080/14767330701233988>.